

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Han er ikke blot charmerende — han er også et stykke fremtid, der er levende interesseret i nutiden.

VIGGO THORBEEK A/S

PRAGS BOULEVARD 55

KØBENHAVN S.

A/S H. A. GRUBERTS

SØNNER

FRANKRIGSGADE 40

KØBENHAVN S.

P. RASMUSSEN & SØNNER

PEDER SKRAMSGADE 7
KØBENHAVN K.

AUTOFON TELEFONICO A/S

FREDERIKSSUNDSVEJ 60 c
KØBENHAVN NV.

HOTEL EUROPA

REOLIT-KONFEKTION

FINSSENSVEJ 39 — KBHV. F.

KEMP & LAURITZEN A/S

V. VOLDGADE 9 — KBH. V.

AMERICAN EXPRESS CO. A/S

L. LEVISON JUNR.

AKTIESELSKAB

KØBMAGERGADE 50 — KBHV. K.

AKTIESELSKABET KYMEIA

GLENTVEJ 61 — KBH. NV.

FABRIKEN „BØJCO“

VIBEHOLMSVEJ 17—19
GLOSTRUP

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K.

(kontortid: 10—15, undtagen lørdag).

Telf.: Om dagen Minerva 1336, om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bopliedende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.

Næstformand: General Fl. B. Larsen, Kastellet, København Ø.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.

Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Ordrup 5075.

Sekretær: Overlærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., København Ø.

Den øvrige bestyrelse:

Pastor Aage E. Damtoft, Vesterbro 76, Aalborg.

Bankfuldmægtig Olav Holst, Bengtassevej 6, Hellerup.

Seminarierektor, cand. mag. Paul Holt, Århus.

Landsretssagfører Otto Jespersen, Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstoffslunds allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa, Banegårdspladsen, Århus.

Bibliotekar O. Leth, Johnstrupvej 8, Sorø.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft, de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby, Fyn.

Distriktslæge Børge Næsted, Scoresbysund, Grønland.

Boghandler Otto W. Olesen, Rådhusstræde 2, Randers.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade 20, Herning.

Landsretssagfører H. Rambusch, Kongensgade 49, Esbjerg.

Pastor Poul Riis, Rosenvængets Sideallé 5, København Ø.

Dommer K. Thestrup, M. F., Herning.

Nummer 6
Juni 1961
16. årgang

Pigtraad

Redaktion:
Slagelsegade 9²
Telefon Øbro 8537
København Ø.

Danske koncentrationslejrfangers blad

*

Organ for Kammeraternes Hjælpefond

BLADET PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år. (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling: St. Kannikestræde 10, København K. (kontortid 10-15).
Minerva 1336.
Kontoret har lukket om lørdagen.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark. (Medlem af Dansk Fagpresseforening), Slagelsegade 9, 2. København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17,30-18,30).

FORRETNINGSFØRER FOR BLADET

Arkitekt Henning Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund.
Telefon: Ordrup 5075.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri,
Ringsted.

Afleveret til postvæsenet den 24. juni
Næste nr. udkommer den 25. august.

INDHOLD:

	Side
Vi skal glemme	95
K. H. har stigende medlemstal.....	97
Fordelingsnævnets arbejde	97
Europæisk stævne i København ...	99
Den store verden kaldte	103
Bøger	105
Dachau-Klubben	105
Danske k z-fanger løftestang for tyske landssvigere?	107
Jeg skammer mig over at være tysker	109
Dagbogsblade	111
Landstævne i Sønderjylland	112

Vi skal glemme tiden med nazistisk terror — for vi skal simpelt hen videre

Opsigtsvækkende lederartikler i fremtrædende københavnsk dagblad

Af danske dagblade viste 2 beghenhederne i Sachsenhausen den 23. april den interesse at bringe beretninger fra deres medarbejdere i Tyskland.

Berlingske Tidende var repræsenteret ved redaktør Mogens Barfoed. Hans beretning var ganske kort. Den tog klart afstand fra hovedtalernes misbrug af begivenheden til at drive politisk propaganda.

Politikens medarbejder, Henrik V. Ringsted var med alle tre dage og var i lejren 3 gange under besøget. Han sluttede sin ret udførlige beretning med at fastslå, at han nu ved selvsyn vidste, at fred i østtysk forstand betyder grænseløst, ufatteligt had indtil krig.

Samme dag som Politiken bragte Ringstedes beretning, fandtes på lederpladsen følgende korte lederartikel.

MAKABRE MINDER

Sachsenhausen er i lighed med andre af nazitidens koncentrationslejre blevet omdannet til mindepark. I går samledes tidligere fanger fra alle lande sammen med tyske honoratiorens til en højtidelighed, hvorunder man mindedes de 100.000 menneskeliv, som menes destruerede i lejrens krematorie.

Man kan vel kun delvis tænke sig til de følelser, som må røre sig hos dem, der nu genfinder deres tidligere helvede forvandlet til et fredfyldt og fredhelligt område. Grønne træer, brogede blomster og frisk græs gør nu af skændselens jord, en hvid min-

desøjle tegner sig mod horisonten, og milde luftninger har afløst den søde stank af brændt menneskekød. Mon nogen har kunnet kende stedet igen? Kan noget i dag vække erindringen om dengang? Vil en rundgang i dette æstetiske havearrangement sige nutiden og fremtiden noget om hæsligheden, da døden drev fabriksvirksomhed med små, villige tyskere som håndlangere?

Vi skal glemme den tid, fordi vi ikke kan leve videre med den væskende erindring om den, fordi vi ikke kan anklage i dag for, hvad i går står til ansvar for, og fordi vi simpelt hen må videre . . . men skal vi også strø blomster over rædslerne? Skal vi gøre dem til turistattraktioner og valfartssteder?

Var Tyskland og vi andre ikke bedre tjent med, at navnene på udryddelseslejrene blev slettede og at mindet ikke hegnede sine hække om dem? Det er vanærens marker, man holder i ære.

Udslettelsen burde i sidste instans også have ramt dem.

Det kunne være fristende at gengive lederen i omskrevet fortællende form, men den er faktisk så interessant — og så overkommelig kort — at den helst skal tages i sin helhed — og i sin originale ordlyd.

Det første punkt fastslår, at Sachsenhausen er en i rækken af andre lejre, der nu er blevet omdannet til mindepark.

Det ville være rigtigere at sige, at der nu er 3 lejre, hvor der er skabt en mindepark, nemlig Buchenwald,

Skaberen af den danske udstilling, tegneren Kai Caspersen i færd med at gøre den danske udstilling klar til åbningen. Til højre og venstre for ham ses stiliserede betonpæle med strømførende pigtråd imellem.

kvindelejren Ravensbrück og nu Sachsenhausen.

Men samtidig kunne tilføjes, at man intet steds i Vesttyskland har skabt noget tilsvarende. Særlig kunne man hefte sig ved, at exfanger fra alle Europas lande i lang tid — hidtil — forgæves har ansøgt senatet i Hamborg om at få en ubenyttet grund på lejrområdet stillet til rådighed for en international mindepark.

Exfangerne beder ikke om penge, men om et stykke jord — og vi finder det naturligvis ukorrekt, uklogt og beklageligt, at der hidtil ikke fra den frie hansestad Hamburgs side er skabt en løsning af spørgsmålet. Man har hidtil fundet, at et stykke af en skorsten uden for lejrens område var en løsning.

Politikens leder finder derefter, at der i Sachsenhausen er skabt for megen skønhed på hælighedens plet.

Lederskribenten har her sikkert ladet sig forlede til at slutte ud fra vort billede af modellen til lejren. Billedet kan nok i nogen grad fremkalde disse tanker, men som det fremgik af vor artikel i maj-nummeret side 75, er løsningen af opgaven rent arkitektonisk løst med fuld forståelse af opgavens alvor og storhed, og ingen, der i dag besøger mindeparken, vil kunne gå derfra uden at have fået en anskuelsesundervisning i, hvordan livet var i lejren fra 1936—1945.

KAN MAN LØBE FRA SIN FORTID?

Det sidste punkt i lederartiklen taler det mest tydelige sprog.

— Vi kan ikke anklage i dag for, hvad i går står til ansvar for . . . fordi vi simpelthen må videre.

På tidligere fanger virker påstanden urimelig og på enhver historiker hårræjsende.

Ønsket om at kunne rive en dag — eller måske mange dage — ud af dagbogen er vel tilstede hos de fleste mennesker. Belyst i relation til det enkelte menneske ved vi jo godt, at der er tale om ønsketænkning, det lader sig simpelthen ikke gøre.

Drejer det sig om et folk, er det da helt og aldeles umuligt. På intet andet område bærer man sig sådan ad som her foreslået.

Bernadotte fortæller i sin erindringsbog om de hektiske dage, hvor 12.000 danske og nordmænd i sidste øjeblik blev frelst fra at blive mejet ned af krigstromlen, at han inden forhandlingerne med Himmler satte sig ind i mandens forhistorie. Det gjorde han naturligvis for at skabe mulighed for af dagen i går at opnå visdom til at gøre en indsats for dagen i dag — og i morgen, det vil jo sige fremtiden.

De tyske k-z-lejre kan Tyskland i

dag naturligvis ikke løbe fra, selv om mange tyskere gør krampagtige krumspring for at gøre kunststykket. Ja ønsket står jo øverst på ønskesedlen hos de tidligere nazister i Tyskland.

Den vesttyske regerings erstatninger til en række landes nazifølger er jo også udsprunget af erkendelsen af, at dagen i dag står til regnskab for dagen i går.

K-Z-LEJRENE HAR ET BUDSKAB TIL FREMTIDEN

De tyske k-z-lejre bør bevares som mindeparker, museer o. l., for de har ikke blot et budskab af reportageagtig karakter med henblik på fortiden.

De har også et budskab til fremtiden, idet de jo tydeligt og klart siger, at sådan gjorde man ved politiske modstandere: myrdede, sultede, mishandlede dem — og det må ikke gentage sig.

Forfatteren Johs. V. Jensen, der jo er velanskreven også i Politikens Hus, siger om det rejste problem: Den, der ikke har fortiden stuved op i sig, har ikke last ud i fremtiden.

Under mit tredje besøg i mindeparken i Sachsenhausen iagttog jeg en flok skolebørn, der var på besøg. Det var så tydeligt, at de var stærkt gre-

Fra k-z-lejren Sachsenhausen ved Berlin. Lige for: Den oprindelige bygning for en del af vagtmanskabet og porten ind til lejren. Til højre: Det internationale museum for modstandsvægelsen i Europas lande.

bet af, hvad de så, og at det, de så, havde et budskab til dem selv netop i dag.

Politikens leder bringer endnu en ting i erindring, nemlig angående den danske afdeling på det internationale modstandsmuseum i Sachsenhausen. De mange fotografier skulle sættes op i størrelser, så de passede til en vis harmonisk ophængning. Dette forstørrelsesarbejde kan være ret krævende både med hensyn til teknisk kunnen og — penge.

Det tjener Politikens Hus til ære, at det påtog sig arbejdet — og udgifterne — for næsten alle billederne.

Måske har lederskribenten ikke vidst dette, eller muligvis er hans pulsslæg af anden sympati.

JOHS. FOSMARK.

STIGENDE MEDLEMSTAL

Et roligt halvår i Kammeraternes Hjælpefond

Kammeraternes Hjælpefond holdt halvårligt bestyrelsesmøde mandag den 15. maj.

Der er ellers tradition for at holde møderne om lørdagen, men fremmødet var alligevel stort.

Formanden, konsul Kaj V. Dahl, bød velkommen. Halvåret havde været præget af et roligt forløb. Medlemstallet var steget til 911.

Siden efterårsmødet var der behandlet yderligere et halvt hundrede sager, således at der siden fondens start ialt er behandlet 1715 sager, hvoraf 1105 hjælpesager er bevilget; der er ydet 71 studielegater, 164 invalidelegater, 3 studielån, 114 almindelige lån. Der er afslået 223 ansøgninger om hjælp, og 35 ansøgninger er henvist til Frihedsfonden.

Fordelt på 25 har vi endnu 12.425 kr. udlånt til kammerater, hertil et studielån på 3.775 kr.

Formanden omtalte, at formanden for erstatningsudvalget, statsautoriseret revisor H. C. Steen Hansen havde haft betydelige personlige udlæg ved arbejdet med sagen. Heraf var godt 10.000 kr. dækket ved indbetalinger bl. a. foranlediget af civiloverbetjent S. Julsgaard Larsens kraftige kampagne. Bestyrelsen vedtog uden afstemning, at fonden refunde-

rer det resterende beløb på godt 2000 kr.

Sluttelig oplyste formanden, at han havde rettet en henvendelse til bestyrelsens medlemmer, da det var hans opfattelse, at også Kornbeck havde fortjent en påskønnelse og tak for det arbejde, han havde udført i erstatningsudvalget. Resultatet heraf var blevet et smukt beløb, som formanden havde overrakt ham.

Med en tak til forretningsudvalget og øvrige bestyrelse for usvækket interesse og arbejde for vor fælles sag sluttede formanden sin indledning.

Kassereren, statsaut. revisor Steen Hansen fremlagde det reviderede regnskab. Det omfattede tiden 1. januar—31. december 1960.

Fosmark aflagde beretning om bladet Pigtraad.

Kornbeck takkede for gaven. En del gamle medlemmer var gentegnet og en del nyttegnet. Der havde været usædvanlig mange i Ryvangen den 4. maj.

Der havde været fuldt optaget på KHs feriehus i Kegnæs fra 13. april 1960.

Der behandlede 6 ansøgninger om hjælp under forskellig form.

Man vedtog at holde efterårsmødet i Horsens.

FORDELINGSNÆVNET NÆPPE FÆRDIG TIL NYTÅR

Ansøgningerne om særhjælp er meget tidskrævende.

I Fordelingsnævnet har man afsluttet behandlingen af så godt som alle sager, der betegnes som engangsydelser til enker og efterladte børn.

Det samme gælder fangetidsgodtgørelserne.

For engangsydelserne gælder det, at enkelte sager er trukket i langdrag, da nogle enker ikke tidligere har anmeldt ægtefællens dødsfald.

For hjælp i særlige tilfælde gælder det, at der allerede er færdigbehandlet en række sager, men at man næppe vil slutte behandlingen af ansøgninger på denne side af nytår.

Behandlingen af sagerne er ofte tidskrævende. Dels er der langt mere koncise bestemmelser for engangs-

hjælp og for fangetidsgodtgørelser, dels kræver en afgørelse om ydelse af særhjælp langt flere oplysninger, end der kan præsteres på et kortfattet skema.

I en del tilfælde ønskes der hjælp til etablering af forretning, påbegyndelse af en uddannelse f. eks. om skoling, dels rekreation.

Der er således tale om at dække et behov, hvorimod uddeling af opmuntringer til en og anden ikke er fremme i billedet.

De forskellige ansøgere er gennemgående indstillet på at vente, til man når frem til en afgørelse for den pågældendes ansøgning.

Er der tale om presserende forhold, kan dette anføres, og man tager da hensyn til ønsket.

Der er endnu ikke fastsat nogen sidste frist for ansøgning om hjælp i de særlige tilfælde, men på eet eller andet tidspunkt vil en sådan meddelelse naturligvis komme.

FRIHEDSKAMPEN OG SYDSLESVIG

— Det er altsammen meget simpelt. Jeg blev student fra Katedralskolen i 42, altså netop på det tidspunkt, da rektor Galster og hans Churchill-klub kom frem, udtaler den nye skoledirektør for det danske skolevæsen i Sydslesvig, rektor Thorup Nielsen til Dagens Nyheder. Modstandsarbejdet lå lige for, og mange modstandskredse beskæftigede sig som bekendt også med Sydslesvig. Vi havde Vilhelm la Cour på besøg, og måske var det nok ham og hans pjecer om Sydslesvig, der for mit vedkommende blev ret afgørende. Interessen var vakt. I 1945 blev det så til en beslutning. Når jeg er færdiguddannet, vil jeg til Flensborg, sagde jeg — og det kom jeg også. Min kone er sønderjyde, og to af mine søstre er gift med sønderjydske gårdmandsønner — kontakten er altså etableret for alvor.

Måske ligger det i, at jeg ikke alene godt kan li' at gå i skole, jeg kan også godt li', at skolen har en opgave udover det sædvanlige. Den slags skoler findes naturligvis i Danmark, men alligevel med en anden streng end her.

DEN DANSKE TRAADVAREFABRIK

GLOSTRUP

ERIK FUGLSANG-MADSEN A/S

BIRKERØD

PENSIONS- OG LIVRENTE-INSTITUTET AF 1919 A/S

E. LUNDING A/S

GL. KONGEVEJ — KBH. V.

SCANDINAVIAN PHOENIX A/S

ved B. MØRCH
VESTERBROGADE 65 — KØBENHAVN V.
VÆRKTØJSMASKINER

BANG & PINGEL A/S

KØBENHAVN — AARHUS

MADSEN & OLSEN

AUT. FORHDL.
SKODA — LLOYD — NECKAR — HANSA
HEIMDALSGADE 25—27 — KBH. N.

AKTIESELSKABET

BING & GRØNDAHL

VESTERBROGADE 19 — KBH. V.

KØBENHAVNS KUL & KOKS

KOMPAGNI A/S

ISLANDS BRYGGE 22 — KBH. S.
C. 8292

DE FORENEDE PAKKASSEFABRIKKER

VESTERBROGADE 93—95 — KBH. V.

DANSK LÆDER- OG

SKOTØJSINDUSTRI A/S

HEIMDALSGADE 14—16 — KBH. N.

Europæisk stævne i København

35 repræsentanter fra europæiske lande vil i fællesskab rejse europæisk mindepark i Neuengamme over 50,000 kammerater, der blev ofre i kampen mod umenneskelighed.

Fra den europæiske konference i København i dagene 10.—12. juni. Fra v.: Formanden for Theresienstadt-foreningen, skrædermester Jacob Brandt og formanden for Buchenwald-Klubben, overpolitibetjent S. Julsgaard Larsen, begge København.

Lørdag, søndag og mandag den 10.—12. juni samledes 35 repræsentanter fra Frankrig, Belgien, Vesttyskland og Danmark til en konference.

Moderne blev holdt i Admiral Gjeddes Gård, og Steen Hansen var en brillant vært.

Hensigten med konferencen var at finde veje frem til rejsningen af en international mindepark i Neuengamme.

Der forelå endvidere tilsagn om tilslutning fra Østrig, Luxembourg, Grækenland, Holland og Polen.

Tre forhandlingsprog

Der førtes alle tre dage en lang række forhandlinger, og det gik faktisk sådan, at man benyttede sig både af fransk, tysk og dansk, hvilket sikrede, at alle forstod alle enkeltheder. På den anden side set må man naturligvis vedgå, at det gav for-

handlingerne et ret langsomt forløb.

Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen åbnede med at byde velkommen både til dem, der havde rejst den

Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen i samtale med advokat, madame Lucienne Bouffioux, Belgien.

lange vej og havde trodset såvel bekværet som de økonomiske ofre, og til de hjemlige deltagere.

Det drejer sig jo ikke blot om et krigsmonument, der skal fortælle om noget, der er sket, fortsatte han, men om et k-z-lejr monument, der skal løse en større opgave også med henblik på fremtiden.

Madame Lucienne Bouffioux, Belgien, takkede for den hjertelige modtagelse og den store gæstfrihed.

Hun fortsatte: Det gælder om at få området til mindeparken stillet til rådighed af senatet i Hamborg. Dernæst at skabe den rette løsning af indretningen af mindeparken.

Hun takkede de franske venner, der allerede havde skabt en kontakt til senatet. Vi stiler mod en enig optræden.

Generalsekretær Hans Schwarz, Hamborg, redegjorde for, hvordan man var nået frem til et resultat i Dachau og i Bergen-Belsen.

Han foreslog, at man søgte rejst et passende monument over de kammerater, der satte livet til i Bremen-Blumenthal-lejren. Der var nu en park til rådighed.

Kores

TOMSGARDSVEJ 17—19
KØBENHAVN NV.

E. M. FÄLLING

BOGTRYKKERI
TOMSGAARDSVEJ 28—30
KØBENHAVN NV.

BERGS BOGTRYK

GLENTEVEJ 53
KØBENHAVN NV.

H. H. HANSEN & CO A/S

RYSENSTEEENSGADE 14
KØBENHAVN V.

ATLANTIC PALACE

JUST ANDERSEN A/S
GL. KONGEVEJ 3 — KBH. V.

POUL ZACHARIASSEN
BOGHANDEL
HOVEDGADEN 19 — LYNGBY

KYHLS OFFSET-REPRODUKTION
SØB. HOVEDGADE 94 — SØBORG

ICELANDAIR

FH. JOHN FORBÆCHS EFTF. A/S
ISLANDS PLADS — KØBENHAVN K.

FABRIKEN ILKA A/S
BISPEVEJ 5 — KØBENHAVN NV.

VENG CHRISTENSEN & CO. A/S
GL. KONGEVEJ 33 — KØBENHAVN V.

CHRISTENSEN & MODLERS EFTF.
BLIK — SANITET — GAS — VAND — VARME
VALBY TINGSTED 5 — TLF. VALBY 1176 & 1092

DANSK ENGELSK LAKRITS FABRIK A/S
GLOSTRUP

AKTIESELSKABET
FOLKETIDENDES BOGTRYKKERI
RINGSTED

ANDELS-OSTERIET SJÆLLAND
RINGSTED

SPAREKASSEN FOR RINGSTED OG OMEGN

MARIUS PETERSEN
ISENKRAM
RINGSTED

RINGSTED
MØBELMAGASIN

CHRISTIANI & NIELSEN A/S
V. FARIMAGSGADE 41 — KBH. V.

A/S CHR. PETERSEN
RINGSTED

ALPHA PLASTIC
TINGVEJ 7 — KBH. S.

RINGSTED JERNSTØBERI
& MASKINFABRIK
AKTIESELSKAB

Fra venstre: Overlæge, dr. med. Paul Thygesen, magister Morten Ruge og Lübcke, Hamborg.

Stedet må ikke være det primære

Den franske deltager Jean Dolidier hævdede, at krematoriepladsen i Neuengamme naturligvis var det sted, vi helst så overdraget, men af hensyn til forhandlingernes gang måtte vi se sådan på det, at selve stedet indenfor lejrgrunden ikke var det primære.

Projektet må være antageligt både arkitektonisk og finansielt. Dette opnås bedst ved, at hver nation leverer et værdifuldt bidrag.

Sagen må løses uden partipolitik

Civiloverbetjent S. Julsgaard Larsen, formanden for Buchenwald-Klubben, gjorde opmærksom på, at opgaven måtte løses på et rent upolitisk plan, for at politifolkene kunne være med. Vi må sikre os mod en politisk udnyttelse af arbejdet.

Madame Bouffloux: Vi har i Belgien løst det omtalte problem gennem et præsidium, hvor dronning Elisabeth er formand. I præsidiet er der folk fra alle partier.

En folkesag i Belgien

Hun fortalte endvidere, at den højt anskrevne billedhugger Ianchelevici havde tilbudt at stille sin kunstneriske medvirken til rådighed uden vederlag. Han er født i Rumænien, boede under okkupationen i Belgien og deltog her i forreste linje i kam-

pen mod nazisterne. Siden 1950 har han været bosat i Paris.

Man har desuden 300.000 belgiske francs rede til formålet. Yderligere har postvæsenet i Belgien stillet i udsigt, at man vil forhandle et særligt frimærke til formålet.

Sagen er således en folkesag i Belgien. Bag den står i særlig grad det store antal enker.

Besøg i Ryvangen

Under konferencen aflagde man besøg ved den ukendte k-z-fanges mindesmærke ved Helligåndskirken. Desuden var man i Frihedsmuseet og i Ryvangen. Især de to sidstnævnte steder gjorde et stærkt indtryk på de udenlandske deltagere.

Man fandt, at samlingerne i Frihedsmuseet var meget vidtspændende og arrangeret med stor realistisk sans.

Ryvangen virkede betagende ved sin kombination af blomsterpragt og stilmæssig, inderlig arkitektur.

Man fandt, at opgaven i Neuengamme naturligvis skal løses ganske

Medlem af den polske ambassade i København Kikulicz og generalsekretær Hans Schwarz, Hamborg.

BANKEN FOR SORØ OG OMEGN

<p>HUSHOLDNINGSSEMINARIET ANKERHUS SORØ 3-ÅRIG UDDANNELSE</p>	<p>SORØ STOLEFABRIK A/S</p>	
<p>KONGSKILDE MASKINFABRIK SORØ</p>	<p>HOLMEGAARDS GLASVÆRK A/S FENSMARK — HOLME-OLSTRUP</p>	
<p>PEDERSBORG VOGNFABRIK SORØ</p>	<p>N. JOHANNESSEN A/S HASLEV</p>	
<p>SV. AA. SØRENSEN SKOMAGERMESTER ROLIGHED 18 — SORØ</p>	<p>STUBBEKØBING-BOGØ SPAREKASSE</p>	
<p>DAN CLAUSEN SORØ</p>	<p>HOLBÆK JERNSTØBERI</p>	
<p>NIELS ANDERSEN GLARMESTER HUNDESTED</p>	<p>P. W. WULF A/S STUBBEKØBING</p>	<p>NORDFALSTERS BANK STUBBEKØBING</p>
<p>NYKØBING SJÆLLANDS TRÆLASTHANDEL v. POUL CHRITIANSEN</p>	<p>HJALMAR JØRGENSENS CIGARFABRIK FAXE LADEPLADS</p>	<p>KORSØR VIN-IMPORT A/S</p>
<p>ERHVERVSTRYKKERIET STUBBEKØBING</p>	<p>HANDELSKOMPAGNIET AKTIESELSKAB HOLBÆK</p>	<p>KORSØR GLASVÆRK</p>
<p>ØSTMØNS SAVVÆRK BORRE</p>		
<p>H. C. OLSEN JYDSK ULDVARE HOLBÆK</p>		

BANKEN FOR RINGE OG OMEGN

**RESTAURANT
KONGEBROGAARDEN
MIDDELFART**

**SPARE- OG LAANEKASSEN FOR KERTEMINDE OG
OMEGN**

**MIDTFYNS JERNSTØBERI
AKTIESELSKAB
RINGE**

ELIAS B. MUUS — KERTEMINDE A/S

**HOLBECKS
FAJANCEFORRETNING
AKTIESELSKAB
ODENSE**

BRØDRENE WISTESEN

ALS — ØSTJ.

**A/S H. C. CHRISTENSENS
STAALSKIBSVÆRFT
MARSTAL**

KNUD THYGESEN

RUTEBILEJER

ALS — ØSTJYLLAND

TAGE STILLING

RØNDE

**JENS JENSEN & SØN
FAABORG**

**A/S N. A. JØRGENSENS MØBELFABRIK
BRAMMINGE**

**FAABORG
POTTEMAGERI**

**KØBMANDSGAARDEN
V. ERIK BJERGEGAARD JENSEN
ASSENS**

**P. C. TERLING & CO.
ESBJERG**

**A/S VALVE
DYEKJÆRS HUS
ESBJERG**

ASSENS TOBAKSFABRIK

MARKEDSKONTORET

ESBJERG

**K. DIDERIKSEN
SPEDITION — STEVEDORING
ESBJERG**

**RINGE MØRTEL-
OG CEMENTVAREFABRIK**

Du må gøre noget for menneskeheden

— Gode venner i Neuengamme havde fået den ejendommelige idé, at jeg ville overleve og komme hjem. De sagde til mig: Når du kommer hjem, prøv så at gøre noget for menneskeheden. Det er grunden til, at jeg meldte mig til arbejdet i FN.

Sådan indleder Zacho vor samtale, og han fortsætter:

— Jeg rejste til Indonesien, og jeg har da aldrig glemt der at fortælle om frihedskampen i Danmark.

De er meget lydhøre overfor det, man fortæller, for vor kamp minder så umådelig meget om deres egen kamp for frihed.

— Hvad budskab har da frihedskampen til udviklingen i Østen.

— Lære dem at forstå andres tankegang. Lære dem at forstå værdien af samarbejde. Lære dem at forstå værdien i familien og familielivet.

— Er der sproglige vanskeligheder?

— Undervisningen på vor skole foregår dels på engelsk, dels på indonesisk, og skal man rigtig lære at forstå et folk, må man naturligvis lære dets sprog, og det er svært i Indonesien.

Arbejdet en strålende oplevelse.

— Arbejdet giver vel mange skuffelser?

— Arbejdet har gennem de 10 år været en strålende oplevelse. Det er mit livs lykkeligste tid, og jeg længes da også tilbage.

— Hvorfor er oplevelsen ved at undervise større der end her?

— De tænker på en ny verden, hvor man kan kaste alle dumme fordomme bort. De er da også langt mindre bundet af fordomme, end vi er.

De er klar over, at de ikke skal lade sig knægte af de kræfter, der kan vælte sig ind over dem med så stor mekanisk kraft.

Verdens største flyveakademi i sin art

— Hvilken undervisning drejer det sig om?

— Uddannelse af flyvemekanikere og piloter. De har alle moderne for-

mer for fly, og flyvning spiller en fremtrædende rolle, dels fordi landet er så voldsomt stort, dels fordi vejene ikke rigtig er udbygget, dels fordi der er få jernbaner.

Vi startede med 12 elever, og fra denne ringe begyndelse har der rejst sig et flyveakademi, der er det største i sin art i verden og nyder høj anerkendelse. Sidste år uddannede vi 720.

— Hvad fik du selv ud af frihedskampen?

— Et delvist ødelagt helbred, men alligevel fortryder jeg ikke, for frihedskampen gav mig et helt nyt perspektiv. Kampen viste klart den vældige værdi, der ligger i friheden, og at intet kan bære frugt, hvis det skal gro frem under tvang.

— Og den negative side af sagen?

— Jeg render rundt med det kompleks, at jeg ikke kan fordrage stålhelme. Jeg ved, vi må have vort værn, men jeg kan ikke tage det, når man bruger det i propagandaøjemed, sådan som man kan se det i TV.

Ude i den store verden ved man meget om Danmarks kamp for friheden

— Kender man ude i den store verden noget til Danmarks kamp for friheden.

— Faktisk meget. Jeg har truffet mange, der ved ganske god besked. De ved det fra bøger, film og magasiner.

De finder det betagende, at kampen blev kæmpet og vundet ud af folkets egen kraft. De taler om vor frihedskamp, og de tænker jævnlige på den.

Frihedskampen udløste jo en eksplosiv kraft, da de fremmede stod og ville tage noget fra os, som de fremmede ingen ret havde til.

— Finder du, at vi selv har lært noget af kampen?

— Ikke nok. Kampen er gået hen over hovedet på for mange.

Men den lille kreds er vågen, og der er stor værdi i, at den skriver historien. Den fæstner tingene.

F-k.

BØGER

Colin McDougall:
EKSEKUTION.
Oversat af Mogens Boisen. — Jespersen og Pios Forlag. 240 sider. Kr. 17,75.

Sicilien i juli 1943. En krigsroman.

Forfatteren var selv med, så der er ikke tale om falsk krigsromantik — og for resten heller ikke om overdrevne grusomhedsskildringer.

Vi følger de canadiske tropper under deres invasion i Italien, først landgangen på Sicilien og derefter troppernes fremtrængning til Rom.

Det er det meningsløse og tilfældighederne, denne bog viser os.

„Heste skyder jeg sgu ikke“, siger en af bogens personer på den allerførste side i bogen, og det gør han heller ikke, men der går meget andet til spil i denne bog.

I første og fjerde bog — romanen er delt i fire bøger — overværer vi en EKSEKUTION: I første er det et par betydningsløse italienske desertører, og i fjerde en sølle halvåndssvag canadisk menig, der helt tilfældigt bliver tiltalt for mord, der må lade livet. Metoderne er forskellige, men resultatet det samme.

Hovedpersonen er en ung canadisk officer John Adam, en retlinet officer, et helstøbt menneske. Om ham har forfatteren så placeret en flok soldater og andre af forskellig støbning, af forskellig intelligens, mennesker på godt og ondt, skildret på mesterlig måde.

Der er megen god menneskeskildring i denne bog.

Udstyret er pænt.

KRISTIAN ANDERSEN.

Dachau-Klubben

DACHAU-Klubben

Den årlige udflugt fandt sted lørdag den 24. juni til Vester Egesborg forsamlingshus ved Præstø.

Man startede i rutebiler fra Grøntorvet kl. 16.

BRDR. NIPPER

SKIBSBYGGERI

SKAGEN

ANDERSEN & SØRRIG

MASKINFABRIK

SKAGEN

A/S SKAGEN KUL- OG

TRÆLASTFORRETNING

**SINDAL OG OMEGNS
SPARE- OG LÅNEKASSE**

A/S SINDAL TEGLVÆRK

I/S SØLV- OG GULDSMED

N. J. ØRSNÆS

ALGADE 67 — AALBORG

JUL. JACOBSEN

LØKKEGADE 18 — AALBORG

G. VELLØV
SANKELMARKSGADE 11
AALBORG

HANS FROST
SNEDKERMESTER
ORMSTOFT

AKTIESELSKABET

SKAGENS BANK

SPAREKASSEN

FOR SKAGEN OG OMEGN

HAVNENS MASKINVÆRKSTED

HIRTSHALS

RASMUS KNUDSEN

AARØSUND

CARLSEN OG AAENS VAADBINDERI
HIRTSHALS

HIRTSHALS VOD- OG TRAWLBINDERI

DYBRO JØRGENSEN A/S

SINDAL

SINDAL CEMENTSTØBERI

AALBÆK MASKINSNEDKERI

SYDJYSK LANDMANDSBANK
RIBE

AKTIESELSKABET

HORSENS

SØLVVAREFABRIK

Skal danske k-z-fanger være løftestang for tyske landssvigere i Nordslesvig?

GRÆNSETYSKE BETINGELSER FOR VESTTYSK ERSTATNING?

Forblommede udtalelser af det tyske mindretals repræsentant i folketinget, Hans Schmidt.

Det har i kredse af tidligere fanger gjort et ret pinligt indtryk, at det tyske mindretals repræsentant i folketingen, Hans Schmidt, i folketinget har udtalt sig som om, at han havde gennemført de danske exfangers krav til Vesttyskland og nu stiller krav om en modydelse til gavn for tyske nordslesvigere, der gennem internering på grund af deres holdning under besættelsen har været udsat for frihedsberøvelse og tab af pensionsret.

I folketingets forhandlinger den 19. maj udtalte Hans Schmidt ordret sådan:

EN BETINGELSE BLEV STILLET

Ved denne sidste behandling af tillægsbevillingslovsforslaget og henimod dette folketingsårs afslutning tillader jeg mig at fremsætte en enkelt bemærkning. Det gælder de spørgsmål fra retsopgøret, som endnu står uløste hen, 8 år efter at jeg begyndte at fremføre dem for det høje ting. Der er ikke gået én åbnings- og afslutningsdebat hen, uden at jeg har været nødsaget til at gøre det. Jeg har derudover behandlet dem ved utallige samtaler og forhandlinger med ministre og i administrationen.

At de første seks år gik hen på denne måde med dette forsøg på at løse spørgsmålene, og at jeg blev henvist dertil, vil jeg ikke sige noget til, men for mere end 2 år siden opstod der en helt ny situation i behandlingen af dette spørgsmål. Jeg fulgte da en opfordring fra dansk-sønderjysk side, som gik ud på, at jeg skulle henvende mig til de ærede formænd for partigrupperne i det høje

ting og til de ærede medlemmer fra den sønderjyske storkreds for at opnå deres fælles medvirken til en endelig ordning.

Under disse samtaler blev det da gjort til en betingelse for en endelig ordning, at spørgsmålet om erstatning til besættelsestidens ofre fra regeringen i Bonn blev kædet sammen med de endnu uløste spørgsmål fra retsopgøret, og jeg skulle henvende mig til regeringen i Bonn for at få erstatningssagen til at glide.

Denne fremgangsmåde accepterede jeg, og samtlige ovennævnte ærede medlemmer af det høje ting godkendte den. Ved afslutningsdebatten ugen derefter, d. v. s. den 4. juni 1959, gjorde jeg på opfordring udførligt og uimodsagt rede herfor, idet jeg også betegnede det, der nu skulle ske, som en fredsslutning efter denne bevægede og tragiske tid, og nu afdøde statsminister H. C. Hansen kaldte i sin svartale denne fremgangsmåde en god måde at løse disse spørgsmål på.

Betingelsen herfor har jeg opfyldt ved at rejse til Bonn umiddelbart efter, og erstatningen til besættelsestidens ofre er for lang tid siden bragt i orden. Siden har jeg gentagne gange mindet om sagen, og ingen kan påstå, at jeg ikke har gjort det med fornøden takt og ventet i tålmodighed.

Det uformelle udvalg har holdt møde for år og dag siden og konstitueret sig, og nu slutter atter et folketingsår, i hvilket jeg vel med rette kunne have ventet rent bord — men intet afgørende er sket. Det beklager jeg, ikke alene fordi alle de, som venter på spørgsmålenes løsning, må blive bitre, netop fordi også den stillede betingelse om en sammenkobling ikke har ført til en endelig løsning, men lige så meget fordi vi nu står i den situation, at vi må spørge, om et givet tilsagn ikke vil blive holdt.

Finansminister Kjeld Philip svare-

de Hans Schmidt, at det forekom ham, at det rejste spørgsmål mere hørte hjemme under afslutningsdebatten og foreslog, at spørgsmålet henvistes til denne.

Heroverfor undskyldte Hans Schmidt sig med, at han var bortrejst, når denne fandt sted. Forholdene lagde sig imidlertid til rette sådan, at Hans Schmidt nåede at overvære den afsluttende debat, hvorfor han tog emnet op på ny den 9. juni og henviste til, at der var tale om en koordineringsaftale, og at ministerium og folketing måtte have råd til en ordning i en sådan udstrækning, at alle parter kan blive befriet for gentagne gange at se disse spørgsmål gentaget.

KORT SVAR FRA STATSMINISTEREN

Statsministerens svar var ganske kort og afsnuppet, kun nogle ganske få ord, der henviste til forhandling.

— — —
Prokurist Otto Schmit, Kolding, skriver: Jeg og flere andre, jeg kender, ville bestemt ikke have modtaget erstatning på de vilkår. Hertil kan føjes, at der hermed er givet udtryk for et synspunkt, der dækker alles følelser i denne sag hos danske ex-fanger.

Nu er der det at sige til sagen, at Hans Schmidt udtrykker sig i lidt forblommede vendinger. Han henviser ikke til, hvilke danske sønderjyder, der har opfordret ham til at blande sig i Københavns forhandlinger med Bonn om erstatningskravet. Som følge deraf sagde han heller ikke i Folketinget, hvem der har blandet de to spørgsmål sammen, og hvem der evt. skulle have givet ham et løfte.

At blande statsminister H. C. Hansen ind i det, er også at trække det dunkle slør over tingene, for H. C. Hansen har jo i dag ingen chance for evt. at gøre indsigelse mod Hans Schmidts forklaringer.

Skulle der foreligge skriftlige tilsagn, ville Hans Schmidt nok have påberåbt sig disse.

IKKE HØRT PASTANDEN FØR

Den fremsatte påstand af den tyske repræsentant i folketinget har

**AKTIESELSKABET
FREDERIKSHAVNS BANK**

ØSTVENDSYSSELS ANDELSSVINESLAGTERI

<p>PREBEN C. WISTISEN RADG. CIVILINGENIØR HAVNEGADE 11 FREDERIKSHAVN</p>	<p>JOHS. JOHANSENS TRÆLASHANDEL A/S FREDERIKSHAVN</p>	
<p>F. N. KRAGSKOV FRUGT EN GROS FREDERIKSHAVN</p>	<p>A/S FREDERIKSHAVN FISKEHERMETIK- & KONSERVESFABRIK</p>	
<p>TH. HANSEN A/S FREDERIKSHAVN</p>	<p>BY- OG LANDBOSPAREKASSEN I FREDERIKSHAVN</p>	
<p>A/S FÆLLESBAGERIET FREDERIKSHAVN</p>	<p>SÆBY OG OMEGNS SPAREKASSE</p>	<p>LANDBOSPAREKASSEN</p>
<p>RAMBUSCH FREDERIKSHAVN</p>	<p>SÆBY JERNSTØBERI & MASKINFABRIK A/S</p>	
<p>FREDERIKSHAVN JERN- & STAALFORRETNING A/S</p>	<p>CHRISTENSEN & SØNNER MØBELHANDEL SÆBY</p>	<p>KELSEY OTZEN KOLONIAL & DELIKATESSE TANGERPARKEN — RIBE</p>
<p>O. S. IDSKOV FREDERIKSHAVN</p>	<p>AKTIESELSKABET</p>	
<p>FREDERIKSHAVN VÆRFT & FLYDEDOK A/S</p>	<p>SÆBY BANK</p>	
<p>A/S SÆBY SKOTØJSFABRIK</p>	<p>RIBE JERNSTØBERI</p>	

som nævnt gjort et pinligt indtryk på danske ex--fanger, og vi er naturligvis interesseret i at trænge gennem Hans Schmidts tågeslør.

Vi har derfor forelagt de faldne udtalelser for kontorchef A. W. Königsfeldt i udenrigsministeriet. Kontorchefen deltog på allernærmeste hold i samtlige forhandlinger, der førte til overenskomsten med Bonn.

— Jeg har aldrig hørt om Hans Schmidts påstande før — og der er heller ikke indføjet noget om dem i den dansk-tyske overenskomst, der naturligvis foreligger skriftligt og er undertegnet både i København og i Bonn.

Kontorchef K. Kampmann i socialministeriet siger:

— Jeg tror ikke, nogen i socialministeriet har anet noget om Hans Schmidts indblanding i sagen. Erstatningskravet er jo rejst af 8 lande i forening. Norge har dog fået sin sag ført igennem uden hans hjælp. Der blev ikke i forhandlingen fra tysk side indføjet den nævnte betingelse.

DER ER IKKE I FORHANDLINGERNE FREMFØRT BETINGELSER

Desuden har vi spurgt formanden for erstatningsudvalget, statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, om hans syn på Hans Schmidts udtalelser.

— Måtte der være sket sådanne henvendelser, er de i altfald ikke af en sådan art og betydning, at de er indgået i mundtlige eller skriftlige aftaler de to regeringer imellem, udtaler Steen Hansen.

De er da heller ikke på anden måde fra den tyske forbundsregering gjort til nogen betingelse.

Fællesudvalget fulgte nøje alle forhandlinger, og der har aldrig for os foreligget en sådan information.

Erstatningsoverenskomsten blev forelagt folketinget til ratifikation den 13. januar, og der er heller ikke fra tysk side nogen tilføjelse af den nævnte art.

— — —

Der skulle således nu foreligge en ret klar belysning af hele denne sag.

For danske k-z-fanger er alene tanken om, at vi skulle være løftestang

for fremme af tyske landssvigeres krav til den danske stat modbydelig.

Det forekommer os rent fantastisk, at tanken kan opstå, og vi må indtrængende anmode den tyske Hans Schmidt om at finde helt andre argumenter for det, han arbejder for.

F-k.

ET FÆLLES EUROPA ER VORT NYE FÆDRELAND

Foredrag af en tysk demokratisk politiker.

Det nystiftede „Dansk-Tysk Oplysningsudvalg“s første møde fandt sted onsdag den 24. maj i Kunstindustrimuseets foredragssal, og det var forretningsmanden og politikerens Erik Blumenfeldt, der talte om udviklingen i det nye demokratiske Vesttyskland.

Foredragsholderen er leder af CDU i Hamburg (det kristelig-demokratiske unionsparti), og han er desuden vicepræsident i Hamburgs handelskammer. Han er en af dr. Adenauers nærmeste politiske og økonomiske medarbejdere og har lige været i USA som forbundskanslerens personlige iagttager ved præsidentvalget. Da han er opstillet som nr. 1 på sit partis valgliste i Hamburg, vil han uden tvivl være at finde i Bundestag i Bonn til efteråret.

Civilingeniør Erling Foss indledte mødet med at sige, at man var interesseret i at få et redeligt svar på spørgsmålet om, hvad der sker i Tyskland i dag. Det kunne næppe nægtes, at der i Danmark var en udbredt uvilje mod tyskere, men man burde ikke generalisere, men snarere hjælpe alle, der ville arbejde for at demokratisere Tyskland.

Erik Blumenfeldt fik herefter ordet, og det var bemærkelsesværdigt, at han holdt sit foredrag på dansk — fejlfrit dansk uden akcent — men det skyldes, at hans moder var danskfødt, medens faderen var tysk jøde. Erik Blumenfeldt blev efter at have fuldført ingeniørexamen indkaldt som soldat under krigen, men hjemsendtes i 1941 på grund af sin afstamning. Året efter blev han indsat i koncentrationslejren Buchenwald, hvorfra det lykkedes ham at flygte i april 1945.

Det havde været fristende for ham

at emigrere til et andet land efter nazismens fald og Tysklands sammenbrud, men han blev i landet og tog kampen op — sammen med mange andre — for at opdrage tyskerne til demokrati.

Man havde måttet begynde helt fra grunden og søge at give den opvoksende ungdom forståelse af de demokratiske livsværdier. Regeringen ofrede således nu 90 millioner D-mark på dette formål alene.

Også i den nye tyske hær var der en god demokratisk ånd, og man føler sig forankret i det atlantiske fællesskab. Det går fremad — langsomt måske — men ad den rette vej. Man må i hvert fald anerkende, at begyndelsen har været hæderlig.

Det kan ikke være ligegyldigt for Danmark, hvad der sker i Tyskland, for vore lande støder op til hinanden, og vi skal også i fremtiden leve sammen som naboer — og helst som gode naboer — i det fælles Europa, der er vort nye fædreland.

Efter foredraget blev der fra tilhørernes side stillet spørgsmål, som foredragsholderen beredvilligt forsøgte at besvare.

Den repræsentant for „Kammeraternes Hjælpefond“, som var tilstede, benyttede lejligheden til at bede Erik Blumenfeldt ved passende lejlighed og på rette sted fremføre vort ønske om at få stillet den grund til rådighed, hvor krematoriet i Neuengamme har ligget, således at man her kan skabe en international mindepark for vore døde fangekammerater. En tidligere henvendelse var blevet afvist af Hamburgs senat, men Erik Blumenfeldt lovede påny at fremføre vort ønske.

OLAV HOLST.

„JEG SKAMMER MIG OVER AT VÆRE TYSKER“

Horst Pöschmann i Husum tager bladet fra munden og gør op med en almindelig tendens i Tyskland

En mand fra Husum ved navn Horst Pöschmann er blevet „stof“ i en lang række blade i den vestlige verden, fordi han føler sit medansvar

<p>I. P. JENSEN & CO. AALBORG</p>
<p>A. W. MILLING AKTIESELSKAB AALBORG</p>
<p>I. S. ESPERSEN & SØN AALBORG</p>
<p>PEDERSEN & KNAP POLSTERMØBLER EN GROS AALBORG</p>
<p>TOPPENBERG MASKINFABRIK EGHOLMSGADE 5 — AALBORG</p>
<p>DANSK METAL-ÆTSEVÆRK A/S HORSENS</p>
<p>GEORG ZEUNER & SØN I/S BAGERI OG CONDITORI SØNDERGADE 27 — HORSENS</p>
<p>GARAGEKOMPAGNIET A/S HORSENS</p>
<p>HORSENS FOLKEBLAD</p>
<p>E. EYDE & CO. HORSENS</p>

<p>H. THORND AHL LØKKEGADE 16 — AALBORG</p>	
<p>AAGE CHRISTENSEN CHARTERING- & LINER AGENT AALBORG</p>	<p>K. KJELDGAARD AKTIESELSKAB AALBORG</p>
<p>AKTIESELSKABET AALBORG NY DAMPMØLLE</p>	<p>L. K. KRISTENSEN & SØN Radio - Fjernsyn - Cykler DANMARKSGADE 53 - AALBORG</p>
<p>A/S S. P. RADIO AALBORG</p>	<p>A/S HAVNEMØLLEN AALBORG</p>
<p>RYØ AKTIESELSKAB NYTORV 14 — AALBORG</p>	<p>AALBORG ANDELSMEJERI</p>
<p>P. C. PETERSEN A/S AALBORG</p>	<p>AALSTRUP TORVET 6 — NØRRESUNDBY</p>
<p>HENRY O. PEDERSEN NØRRESUNDBY</p>	<p>GUMMIVAREFABRIKEN JYLLAND A/S HORSENS</p>
<p>HORSENS BANK AKTIESELSKAB</p>	<p>H. BRØCHNER HORSENS</p>
<p>R. B. BURCHARDT NIELSEN & CO. A/S LØVENØRNSGADE — HORSENS</p>	
<p>BAGERMESTRENE RUGBRØDSFABRIK A/S HORSENS</p>	
<p>PAASCH & LARSEN, PETERSEN AKTIESELSKAB HORSENS</p>	

26/5.

UDVALGTE HAN DØDS-KANDIDATERNE?

Mod professor i psykiatri ved universitetet i Erlangen, dr. Franz B. Kihn føres der for tiden en strafferetlig forundersøgelse. Han mistænkes for sammen med prof. Heyde at have været delagtig i det nazistiske euthanasi-program. Sammen med en gruppe læger skal det have været dr. Kihns opgave at udpege døds-kandidaterne blandt sindssyge.

Statadvokaturen i Nürnberg, der bearbejder sagen, mener, at det vil tage lang tid at få de nærmere forhold udredt. Samtidig har Bajerns undervisningsminister Maunz indledet disciplinær forundersøgelse mod dr. Kihn.

27/5.

LIDENSKABSLØS HISTORIEKRIVNING

Besættelsestidens historie i Danmark er i høj grad følelsesmæssigt belastet, siger professor Povl Bagge, formand for »udgiverselskab for Danmarks nyeste historie«, i »Berlingske Tidende«s kronik den 27. maj, men i dag, så længe efter og med en stab af unge historikere med frisk syn på hændelserne skulle det være muligt at nå til en fremstilling, bygget på systematisk gennemgang af kilde-materialet, suppleret med interviews med de af de implicerede personer, som endnu lever. Det gælder om at spørge rigtigt og ikke lægge den adspurgte svarene i munden. Der må vises takt og diskretion, og en del af det indsamlede materiale må nok båndlægges til brug senere engang, når de folk, sagen angår, er døde. Så må man nøjes med at glæde sig over, at materialet bevares. Nogle vil mene, at besættelsestiden endnu ikke er moden til historisk behandling. Povl Bagge mener tværtimod, at det haster. Både fordi historisk oplysning er den eneste vej bort fra den stadig oplussende ufrugtbar diskussion om ansvaret for dit og dat, og fordi undersøgelsen må begynde, før vigtigt kildemateriale går tabt enten ved uforstand eller ved dødsfald. Jørgen Hæstrups skildring af modstandsbevægelsens historie bygger på utrykte kilder af privat oprindelse, men D. N. H. (Danmarks nyeste historie) vil lægge vægt på materialet i udenrigsministeriets arkiv, som justitsminister Hækkerup har lovet — med visse nødvendige forbehold — at stille til rådighed.

5/6

MINDESTÆVNE I DACHAU

En kreds af unge danske, hvis forældre

på forskellig måde har haft tilknytning til den danske modstandsbevægelse, har nedsat en komité, der vil arbejde for at sikre dansk deltagelse i det internationale stævne, som holdes i koncentrationslejren Dachau i dagene 24. og 25. juni. Den internationale Dachau-komité's mål er at udbrede oplysning blandt unge om de lidelser, diktatur og krige har skabt for menneskeheden og ære de mennesker, der kæmpede mod had og for fred. Ved stævnet i Dachau-lejren vil man ære dem, der døde og led her og samtidig udbrede kendskabet til deres idealer.

7/6.

SS STERILISEREDE JØDISKE KVINDER

I Frankfurt blev to af Eichmanns tidligere medhjælpere, den sidste kommandant af Auschwitz-lejren, Richard Baer, og SS-officeren Krumei i går afhørt bag lukkede døre.

I Jerusalem søgte Eichmanns forsvarer Servatius i går forgæves at forhindre, at retten i dag bag lukkede døre afhører to kvinder, der er blevet steriliseret i Auschwitz. Anklagen går ud på, at Eichmann sendte folk til Auschwitz og havde været med til at planlægge forholdsregler, der skulle forhindre, at jøder kunne få børn. De to kvinder har bedt om og fået bevilget, at deres navne hemmeligholdes.

En dødsmaskine med kapacitet på 10.000 liv

Vidneudsagnene bragte i går atter den efterhånden monotone gennemgang af rædslerne i Treblinka og Auschwitz. I Treblinka, oplystes det, kunne der udslettes 10.000 personer om dagen. Højest en snes jøder undslap herfra. Blandt disse var den 72-årige Yaacev Viernik, der havde været med til at bygge lejren. Han fortalte om »hospitalet«, der var en barak med træbænke, hvor de gamle skulle sidde ned, inden de blev skudt.

Undertiden blev børn ikke dræbt af gassen i gaskamrene, fordi de satte sig ned på gulvet, fortalte han videre. Så blev de skudt af SS.

En vennetjeneste — »hundekunster«

Et andet vidne fortalte, hvorledes jøderne, når de vidste, at deres sidste vej var ad »Himmelsgaden« til gaskammeret, gensidigt hjalp hinanden til selvmord. En særlig vennetjeneste bestod i at sparke stolen væk under den, der havde løkken om halsen.

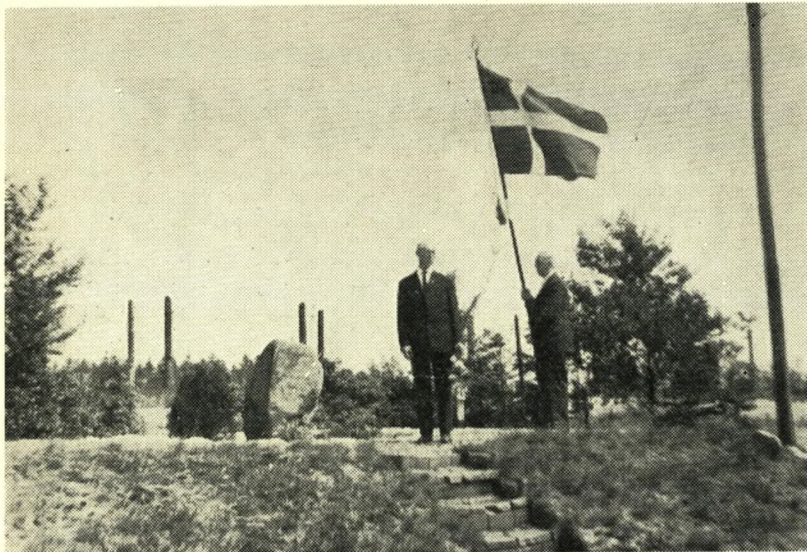
Kommandanten i Treblinka, Kurt Franz, der for sit smukke udseendes skyld hed »dukke«, havde dresseret sin hund til på kommandoen »jøde« at bide store lunser kød ud af ofrenes kroppe.

GESTAPOFANGERNE:

VELLYKKET LANDSSTÆVNE

3 gode dage på Als, ved Flensborg Fjord — og i Frøslev

Ved mindestenen i Frøslev-lejren for Erik Andersen, der blev skudt af tysk Gestapo. Fra venstre: Formanden, Niels Strange og Arild Mikkelsen.

Gestapofangernes landsstævne i Sønderjylland i dagene lørdag den 3., søndag den 4. og mandag den 5. juni samlede 75 deltagere fra mange egne af landet. Programmet var dejligt afvekslende og humøret og stemningen i bedste klasse.

Man havde hovedkvarter på Als Husholdningsskole, hvor Johanne Hansen (tidligere Ravensbrück) var en fornøjelig og omsorgsfuld værtinde.

Om søndagen gik turen til Dybbøl og Graasten. Under opholdet i kongens sommerresidensby besøgte man huset, hvor oberst Paludan-Müller kæmpede ene mand mod overvældende tysk overmagt. Ritmester Malling-Jacobsen gav en levende skildring af dette enestående drama i besættelsestidens historie. Bagefter var man naturligvis ved mindemuren, hvor der blev nedlagt blomster.

I Krusaa besøgte man både Bernadotte-stenen og statuen af Folke Bernadotte, og der blev lagt blomster begge steder.

I den tidligere Frøslev-lejr — nu Padborg-lejren — gjorde „Smeden fra Frøslev“ stor lykke med en række anekdoter, fulde af ægte sønderjysk humor. Overlæge, dr. med H. Lorentzen, Bov, holdt en gribende tale.

Der blev lagt blomster ved mindestenen for Erik Andersen, der blev skudt i lejren af Gestapo.

Om mandagen aflagde man besøg på Danfoss-fabrikkerne i Nordborg. Med stor begejstring studerede man denne fabrik, der står som en pragtfuld manifestation af dansk dygtighed og vovemod. Filmen „Døgnet rundt med Danfoss“ satte ligesom prikken over i'et.

Under besøget i Sønderjylland forærede Randers-afdelingen en faneplade til den nye fane, der blev flittigt brugt under hele besøget.

3 dages-stævnet var sluttet. Man havde haft det festligt og fornøjeligt i en god kammeratlig stemning under hele stævnet, der blev ledet af gartner Carstensen, Haderslev Næs, og Arild Mikkelsen, København.

Ved Bernadotte-stenen i Kruså. Med fanen: Arild Mikkelsen. Foran stenen: Hagbart Andersen, begge København. Med ryggen til: N. N. Skovsen, Aarhus.